

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI

SCLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. - List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Angleški naskok na Dunaj

Italija in Madjarska vlečeta Avstrijo nazaj v rimsko trozvezo
Zagonetni razgovori s hirtenberško orožarno
Heimwehr čaka na navodilo iz Rima

Dunaj, 17. maja. TG. Zunanje ministrstvo objavlja brzjavne zahvalne odgovore, ki sta jih poslala Mussolini in Gömbös zveznemu kancelerju Schuschnigg, ki ju je pri nastopu svoje tretje vlade pozdravil ter ju zagotovil, da bo njegova vlada nadaljevala staro politiko v duhu rimske trozveze, ki bo ostala sploh os avstrijskega zunanjepolitičnega udejstvovanja.

Mussolinijev brzjav se glasi: »Pozdravi, ki ste mi jih pri prevzemu vlade, ki ste jo ponovno sestavili, kakor tudi druge besede, ki ste jih name naslovili, so me izredno razveselili. Prav pristržno se za nje zahvaljujem ter vam pri tej priliki svoja čuvstva iskrenega prijateljstva s poudarkom ponavljam in tudi svoje iskrene želje izrazim, da bi nadaljevanje vašega dela bilo uspešno. Tudi vas zagotavljam, da bo zvestoba do rimskih pogodb, ki ste jo tako močno poudarili, ostala tudi temeljni steber politike fašistične vlade v Italiji.«

Gömbösov brzjav se glasi: »Tik pred svojim odhodom na počitnice sem sprejel Tvojo ljubeznivo brzjavko, s katero mi javljaš, da si sestavil novo vlado. Sprejmi od mene najpristržnejše čestitke in bodi prepričan, da je sodelovanje treh držav rimskega protokola tudi za nas osnova naše zunanje politike.«

Danes objavljajo tukaj tudi izjavo, ki jo je dal novi zvezni podkanceler Baar-Barenfels, ki so ga vprašali, kakšno stališče zavzema heimwehrovska organizacija do nove vlade. Podkanceler pravi, da je položaj popolnoma jasen. Starhemberg sam je vsem svojim pristajšem zaukazal, da morajo sprejeti vsako javno mesto, ki bi jim bilo ponujeno, na drugi strani, pa, da ne smejo odločiti nobenega javnega mesta, ako niso odstavljeno. To pomeni, je dejal podkanceler, da stoji Starhemberg z vsem srecem in z vsem svojim pokretom za kancelerjem Schuschniggom.

Toda bolj značilna je brzjavka, ki jo je podkanceler Baar-Barenfels poslal knezu Starhembergu v Rim, kjer se trenutno nahaja. Brzjavka se glasi:

»Zbor deželnih vodij Heimwehra, ki se je na Tvoje povelje sestel pod mojim predsedstvom, slovesno izjavlja v svojem imenu, kakor tudi v imenu vsega heimwehrovskega članstva, da Ti ostaja zvesto ob strani in Ti je podvrženo v brezpopojni pokorščini. Ostanemo edini in zvesti z železno disciplino. Heil Starhembergu!«

Iz tega izhaja, da se bo Heimwehr vsekakor hotel upreti, če bi ga hoteli razpustiti in da se bo Starhemberg še spustil v kakšno novo pustolovščino, če bo sedaj dobil kaj denarja in če Schuschnigg pravčasno ne prestreže njegovih prevratnih poskusov. Čudno je predvsem, da cenzura pusti heimwehrovskemu časopisu, da svoobodno piše o najnovejših dogodkih, da grozi Schuschniggovi vladi v imenu Heimwehra in da v ogorčenih izjavah besedah obsoja strmo glavljenje Starhemberga, ki »da je zaslužil nekaj več, kot da postane sedaj častni predsednik združenja avstrijskih krščanskih mater« (Neue Zeit).

Starhemberg in Bethlen v Rimu

Rim, 17. maja. TG. Šef italijanske vlade je sprejel voditelja avstrijskega športa kneza Starhemberga v dveurni audijenci in se z njim razgovarjal o vseh podrobnostih zadnje avstrijske vladne krize, pri kateri je knez tako nečastno stetil iz vlade. Starhemberg se je baje sestel z generalnim direktorjem munijskih tovarov v Hirtenbergu Fritzom Mandelom, predno je šel k Mussoliniju. Hirtenberške orožarne so največje te vrste v Avstriji in sploh v srednji Evropi.

Svoj prihod v Rim je najavil tudi madjarski grof Bethlen, ki je že dva dni na Dunaju ter pride v Rim te dni v spremstvu Tiborja Eckhardta in menda celo tudi zunanega ministra de Kanye,

ki pa naj bi prišel tajno in se ustavil nekeje v gornji Italiji.

Pavelić na svobodo

Italijansko sodišče je spustilo Ante Pavelića, ki je bil, kot znano, v zvezi z marsejskim zločinom v Turinu aretiran na željo francoske vlade in ki ga je porota v Aix de Provence obsodila na smrt, na svobodo. Italijanski zakoni podaljšanje preiskovalne ječe ne dovoljujejo.

Angleški pritisk na Dunaju

Pariz, 17. maja. TG. »Echo de Parize« obznanjuje, da si je Schuschnigg »napravil zopet nove

Sredozemski pakt ali zveza Francija - Anglija

London, 17. maja. b. Današnje »Times« objavlja senzacionalen članek, ki je posvečen razgovoru med angleškim zunanjim ministrom Edenom z bodočim francoskim predsednikom vlade Leonom Blumom v Parizu pred par dnevi. »Times« veselo razpoloženo pripoveduje, da bi bili razgovori »podonosni« in da je Eden prinesel seboj v London »razveseljiv vtis o tesnem sodelovanju obeh vlad na evropskem področju«. List pravi, da ima Anglija sedaj na vsak način trdno upanje, da bo skupno s Francijo Evropo izvela iz slepe ulice, v katero jo je potisnila okupacija Abesinije po Italiji. »Times« pravi nadalje, »da se Angliji sedaj ni treba ničesar bati v Sredozemskem morju, kjer so napovedovali nove burje, če bi sankcije proti Italiji delovale še naprej. Z vojaškega stališa se Anglija za enkrat nima ničesar bati na področju Sredozemlja. Iz tega sklepajo, da je Leon Blum angleškemu ministru na vsak način dal neka zagotovila o francoski pomoči, če bi bilo angleško brodovje napadeno...«

V istem smislu piše tudi »Daily Telegraph«, ki pravi, da bi bilo najbolj pametno Italijo iz Zveze narodov vreči ven. Boljše je imeti malo čisto Zvezo narodov, kot pa tako veliko družino, ki pa hišnih zakonov ne spoštuje. Članek, ki ni nihče drugi, kot znameniti general Spears, nasvetuje francoski in angleški vladi, naj nemudoma skleneta posebno pomorsko zvezo za področje Sredozemlja, kajti samo ta zveza bi Angliji dala proste roke, da bi začela bolj aktivno delati na jugu in jugovzhodu Evrope. Spears pravi, da je Italija postala velika nevarnost za angleške pomorske poti in da je treba to stvar v prihodnjih letih spraviti na čisto.

Rim, 17. maja. b. Tukajšnja »Tribuna« posveča daljši članek raznim vestem, ki so začele krožiti o snovanju sredozemske zveze, v katero imajo sicer namen Italijo povabiti, a kjer ji hočejo staviti nesprejemljive pogoje. »Tribuna« pravi, da je ta politika, čeravno navidezno smehljajoča napram Italiji, vendar le proti njej naperjena. List našteva vse, kar je Anglija zadnje čase v Sredozemlju ukrenila: utrdila je Aleksandrijo, ki leži v samostojnem Egiptu. Utrdila je Hajfo, ki leži v mandatnem ozemlju. Dobila je pomorsko opirališča od Grčije, Turčije in Jugoslavije ter Španije, Turčija je Angliji na ljubo zaprla Dardanele. Sedaj nam grozijo še s zaporo sueskega prekopu, ki je mednarodna last. Anglija je Sredozemlje spravila v nemir, pravi »Tribuna«, in ne Italija in v novi sredozemski zvezi, ki se

sovrainke, ko se je oddaljil od Italije. Nevarnost obstoja sedaj, »da se Avstrija ne bo smela oslanjati na tiste države, ki tiščejo v Berlin, če bo hotela braniti svojo neodvisnost.« Ako pride sedaj do kakšnega notranjepolitičnega udara v Avstriji, ga ne bo mogoče preprečiti, ker so protihitlerjevske sile vse razpršene in med njimi ni nobenega sodelovanja. Vladni »Oeuvre« pa objavlja senzacionalno vest, da je Anglija od Schuschnigga zahtevala, da na vsak način odstrani zunanjega ministra Berger-Waldenega, ki je v Zenevi proti Schuschniggovi volji Avstrijo izločil iz politike sankcij in ki je tudi glavni povzročitelj uredbe splošne vojaške službe v Avstriji. Angleška politika se vedno bolj močno obeta na Dunaju.

snuje, Italija ne more videti drugega, kakor novo nevarnost, ki za njo vstaja in proti kateri se mora začet organizirati.

S kom bo Nemčija

»Sunday Observer« se bavi tudi danes z obnašaji Velike Britanije, Italije in Nemčije. Pri tem pripominja, da je nemška vojaška akcija in oborožitve, ki se je izvršila v zadnjem času, vsekakor v neki zvezi z italijansko-abesinskim sporom. Francija in Velika Britanija sta varni pred Nemčijo. Nevarnost pa se je zanj pojavila na Sredozemskem morju. Velika Britanija pa tudi ne more preko tega, kar se bo prej ali slej zgodilo v Vzhodni Evropi. Nemčija bi lahko preko jugovzhodne Evrope ogrožala zvezo Anglije z njenimi kolonijami v Aziji. Tudi se ne sme pozabiti, da se Italija sedaj ne bo zadovoljila z Abesinijo, nego da bo zahtevala novih koncesij. Če bi Nemčija v bodočnosti stremela po ekspanziji proti Črnemu morju, bi lahko prišlo do tesnega sodelovanja med njo in Italijo.

„Čiščenje“ v Adis Abebi

Addis Abeba, 17. maja. AA. Italijanske vojaške oblasti so večeraj izgnale iz zasedenega abesinskega ozemlja večje število Evropejcev, ki so živeli v abesinski prestolnici. Me izgnanci je tudi več novinarjev. Izgnan je bil tudi direktor lista, ki je izhajal v Addis Abebi v francosčini. Izgone utemeljujejo Italijani s trdi-

Baar-Barenfels, avstrijski podkanceler in podvodja Heimwehra.

Nemški tisk ves v verigah in nagobčnikih

Berlin, 17. maja. AA. Vodja nemškega tiska Amann je izdal večeraj važno naredbo, ki ima namen očistiti liste od vplivov njihovih izdajateljev, hkratu pa jih popolnoma posvetiti službi za narodnosocialistični režim. Naredba pravi uvodoma, da nameščenci listov kakor tudi listi sami ne smejo biti po svojih izdajateljih eksploativni na način, ki bi škodil objektivnosti ali svobodnemu tekmovanju.

Čl. 1. naredbe prepoveduje, da bi izdajatelj-ska podjetja prejela od države ali kake druge ustanove kakršnekoli subvencije. Časopisi, ki se bavijo z določenim svetovnim nazorom, ki se ne sklada z ideologijo nemškega naroda, ali ki služijo kaki veroizpovedi, morajo imeti ta svoj smoter točno obeleženo že v svojem naslovu. Ti časopisi se morajo omejiti zgolj na svoje ožje naloge in ne smejo zavzemati nikakršnega stališča napram političnim in socialnim zadevam. Lokalne dogodke smejo objaviti v najkrajši obliki. Hkratu ne smejo zavračati oglasov z izgovorom, da njih vsebina ne odgovarja idejam, ki jih prizadeti časopisi propovedujejo. Čl. 2. naredbe pravi, da lahko izdajajo liste samo oseba, ki so člani zveze izdajateljev listov. Člani te zveze ne morejo biti ne delniške družbe ne komanditne družbe, niti kaki zavodi. Vsak izdajatelj mora dokazati, da so njegovi predniki vse do leta 1800 nemškega pokoljenja.

Francoski dnevi v Belgradu

Visoko odlikovanje za vojvodo Bojovića

Belgrad, 16. maja. AA. Danes je francoski poslanik na našem dvoru grof Robert Dampierre z gospo grofico priredil kosilo na poslanstvu na čast maršalu Franchetu d'Esperayu. Kosila se je izvolil udeležiti tudi Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle. Dalje so bili navzoči dr. Milan Stojadinović, predsednik vlade in zunanji minister z gospo, armijski general Ljubomir Marič, minister vojske z gospo, armijski general Milan Milovanović in armijski general Milan Nedić, člani vojaškega sveta, armijski general Vojislav Tomić, belgrajski župan Vlada Ilić in druge ugledne osebnosti.

Pod konec kosila je maršal d'Esperay v navzočnosti povablencev prosil Nj. kr. Vis. kneza namestnika za dovoljenje, da bi smel preko vojne ministra izročiti red legije časti prve stopnje našemu proslavljenemu vojvodi Petru Bojoviću, ki zaradi bolezni ni mogel priti na to svečanost. Ko je izročal red, je maršal dejal, da mu je zelo žal, da ne more zaradi bolezni g. Bojovića izročiti mu najvišje francosko odlikovanje po nalogu predsednika francoske republike osebo. Nato se je epiminjal epizod iz svetovne vojne in junštva srbske vojske ter je omenil priložnost tedajšnjega princa regenta Aleksandra po njegovem prihodu na Krf, ko daje na razpolago francoskemu vrhovnemu poveljstvu svojo vojsko, decimirano na umiku čez Albanijo. Ko izroča to visoko odlikovanje slavne vojvodi, hočeta predsednik francoske republike in francoska vlada izkazati priznanje vojaškim vrlinam jugoslovanskega naroda in vnovič potrditi neomajno voljo do ohranitve bratstva v orožju.

Minister za vojsko in mornarico g. Ljubomir Marič je prevzel iz maršalovih rok to odlikovanje in se je zahvalil maršalu zanj. Med drugim je poudaril, da mu je žal, da naš odlični vojvoda ni mogel osebo prevzeti to najvišje francosko odlikovanje iz maršalovih rok. Obenem se je pa general Marič toplo zahvalil v imenu jugoslovanske vojske in mornarice in v imenu vojvode Petra Bojovića in v svojem lastnem imenu za to visoko odlikovanje, ki je izreden znak pozornosti in priznanja ne samo vojvodi, temveč vsaj naši vojski in mornarici. Prosil je maršala, naj bo tolmač naše zahvale pri predsedniku francoske republike Lebrunu za to visoko odlikovanje.

Belgrad, 17. maja. AA. Ob sodelovanju zastopnikov kraljevske vlade, vojske patrijskih in humanitarnih društev, kakor tudi velikega števila belgrajškega prebivalstva je bil danes dopoldne svečano odkrit spomenik maršalu francoske vo-

jske in častnemu jugoslovanskemu vojvodi Franchetu d'Esperayu.

Odkritju spomenika je prisostvoval tudi sam sivolasi maršal. Spomenik, maršalov doprni kip na mramornem podstavku, je postavljen na križišču bulvarov Oslobojenja in maršala Francheta d'Esperaya v mestnem okraju, ki je prav tako imenovan po njem. Okrog spomenika je bilo vsi v zelenju, jugoslovanskih in francoskih zastavah. Razporejene so bile tudi častne čete belgrajske posadke z godbo, Sokola, sokolske konjenice, jadranske straže z godbami. Bila je tudi godba Doma mladolletnikov. K svečanosti so se zbrali tudi člani belgrajskih šol s profesorji, zastopniki in zastopnice mnogih belgrajskih društev. Prisostvovali so predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, notranji minister dr. Anton Korošec, prosvetni minister Slošovič, predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić, predsednik belgrajske občine Vlada Ilić, pomočnik zunanjega ministra Martinac in mnogo drugih uglednih osebnosti iz Belgrada. Vojsko je zastopal minister vojske in mornarice armijski general Marič. Navzoč je bil komandant Belgrada armijski general Tomić ter drugi generali in admirali. K odkritju spomenika so prišli tudi člani diplomatskega zbora, tako francoski poslanik grof de Dampierre s celokupnim osebjem poslanstva, češkoslovaški poslanik dr. Girs, belgijski poslanik grof Romé de Vichné, romunski poslanik Guranescu, grški poslanik Sakelapoulos, voji. odposlanca Francije in češkoslovaške ter drugi.

Visoke goste je sprejel predsednik akcijskega odbora za poslaševanje spomenika Vlada Marinković z ostalimi člani odbora. Ob 1. se je z avtomobilom pripeljal maršal Franchet d'Esperay v spremstvu gardnega brigadnega generala Dimitrijevića. Vsi prisotni so sivolasega maršala sprejeli z viharimi pozdravi in vzkliki. Maršal je sprejel raport poveljnika častne čete, nato so ga pozdravili predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović in ostale ugledne osebnosti. Po odkritju spomenika v kratkem cerkvenem obredu je imel predsednik akcijskega odbora Marinković otvorilni nagovor. Za njim so govorili še drugi govorniki.

Belgrad, 17. maja. m. Danes ob 6 popoldne je notranji minister g. dr. Anton Korošec obiskal v hotelu »Srbski kralj« francoskega maršala in vojvodo naše armade Franchet d'Esperaya. G. dr. Anton Korošec se je s francoskim maršalo deli časa razgovarjal.

Zagonetno umiranje grških državnikov

Caldaris umrl V 3 mesecih že četrti

Atene, 17. maja. AA. V kratki dobi treh in pol meseca je Grčija izgubila že svojega četrtega državnika, po velikem generalu Kondilisu, sivolase republikancu Venizelosu, in zvestem monarhistu Demerdzisu je sedaj umrl še vodja nekdanj silne ljudske stranke Panais Caldaris. Tudi pri njem je smrt nastopila kar nenadoma. Še snoči se je udeležil seje nekega skupščinskega odbora. Opolnoči je legel k počitku. Nikomur izmed svojih domačih se ni niti najmanj pritoževal, da bi se počutil slabo. Davi okrog ene ure ga je nenadoma napadel silen kašelj. Nekemu članu svoje rodbine se je potožil, da težko diha. Že nekaj minut nato je bil v agoniji. Pozvali so zdravnika, ki je čez pol ure že stal ob njegovi postelji, ki pa je lahko ugotovil le, da je državnik umrl.

Vest o smrti bivšega ministrskega predsednika Panaisa Caldaris je napravila po vsej Grčiji zelo globok vtis. Zdi se, kakor da bi hotela usoda vzeti grškemu narodu vse njegove največje politične duhove. Kralj Jurij II. je bil nemudoma obveščen o smrti grškega državnika. Davi na vse zgodaj je poslal svojega posebnega zastopnika na Caldarisov dom, da je pokojnikov družini izrazil sožalje. Ves dopoldan so se v pokojnikovi hiši zbirali narodni poslanci in druge ugledne politične osebnosti, ki so tolažili pokojnikovo rodbino in izražali svoje sožalje. Vsa javna poslopja in mnogo privaatnih hiš so izvesile

črne zastave. Pogreb pokojnega voditelja populistične stranke bo v torek. Pokopali ga bodo na državne stroške. Vlada je v to svrhu že določila poseben ministrski odbor, ki bo odredil vse potrebno za pokojnikov svečan pokop.

Šefi vseh političnih strank so davi dali novinarjem krajeze izjave, v katerih poveljujejo velike sposobnosti in zgodovinsko vlogo pokojnega državnika Panaisa Caldaris ter izražajo svoje obžalovanje, da je grški narod izgubil tako velikega politika.

Poslanci populistične stranke, ki jo je vodil pokojni Caldaris, so imeli danes dopoldne sestanek, na katerem so sklenili, da prevzame začasno vodstvo stranke poseben direktorij, ki mu načeljuje bivši predsednik parlamenta Vozitis. O sestanku je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da bo populistična stranka nadaljevala zgodovinsko delo, ki ga je začel pokojni Caldaris in da se bo v vsem ravnala po njegovem visokem zgledu.

Politični krogi si še niso na jasnem, kdo bo bodoči predsednik populistične stranke. V poštev prihajajo trije populistični politiki in sicer Vozitis, Teotokis in sedanji ministrski predsednik general Metaras.

Davi je umrl general Paraskevopoulos. Za časa svetovne vojne je bil vrhovni poveljnik grške vojske v Makedoniji, pozneje v Mali Aziji. Sivolasega generala je zadela srčna kap.

Sijajen shod JRZ v Vel. Laščah

Minister dr. Krek in ljubljanski župan dr. Adlešič v bivšem pašaluku Pucelja

Velike Lašče, 17. maja.

Velike Lašče so danes doživele velik praznik, kakor so si ga že dolgo želele ter ga končno pričakale, tako, da bo ostalo Laščanom še dolgo v spominu, kako mogočno so manifestirali svojo zvestobo slovenski misli in zvestobo voditelju slovenskega naroda dr. Korošcu. Na obvestilo, da pride v Velike Lašče minister dr. Krek in ljubljanski župan dr. Adlešič, se je zbralo v trgu toliko ljudi iz bližnje in daljne okolice Velikih Lašč, kakor jih ta trg zlepa ne pomni. Velike Lašče same pa so se odele v slavnostno obleko.

Točno ob 3 popoldne sta dospela v Velike Lašče minister dr. Krek ter ljubljanski župan dr. Adlešič. Na občinski meji je bil postavljen v pozdrav lep slavalok, pri katerem je oba pričakovala velika skupina fantov na okrašenih kolesih. Fantje so ministra in župana pozdravili z živahnim vzklikanjem, nato pa so v strnjeni koloni spremljali vozilo do sredine trga. Zbrana množica je navdušeno pozdravljala in vzklikala obema. Na prostoru pred »Vatikanom« je bil postavljen govorniški oder, okrašen z državnimi zastavami. Zastave so vsele tudi s hiš. Vsa ogromna množica pa je napolnila ves prostorni trg pred Vatikanom.

Shod je otvoril predsednik krajevne organizacije g. Jelenc, ki je pozdravil navzoče.

Zivahno pozdravljen je nato govoril prvi govornik g. župnik Karel Škulj, ki je opisal dobo sedmih let, odkar ni več govoril na kakšnem političnem shodu, čeprav je že od leta 1913 poslanec tega okraja. Opisal je vse trpljenje velikolaškega okraja, kakor sploh vse Slovenije in obsodil nastitstva, ki so jih prejšnji režimi izvajali nad katoliškim slovenskim ljudstvom. Zanimiva je statistika o globah, ki jih je v kočevskem okraju izterjal nekdanji okrajni glavar Platzler, ki ga je tako vztrajno držal v tem kraju minister Pucelj.

Škulj nato obračunava s Puceljem tudi zaradi znanega članka v »Dutrcu«, kjer vprašuje Pucelja, potem ko je trikrat pljunil na grob pokojnega Pečka, župnika Škulja, kdo ga je 1. 1. 1935 denunciral avstrijskim oblastem. Pucelj je hotel tedaj postati avstrijski Kartoffelkomisar, da bi kmotom rekviriral komprij. Škulj je bil med vojno nešteto-krat denunciran in je veljal za srbofila, pred viselci sta ga rešila le dr. J. E. Krek in dr. Korošec. Škulj je to pred sodiščem dokazal in pričal Slavko Plemelj je izpovedal, da se mu je gnusilo početje škuljevih političnih nasprotnikov. Škulj vprašuje, kdo je bil torej avstrijski agent, ali Škulj ali Pucelj, ki je hotel postati Kartoffelkomisar. Ob burnem pritjevanju vse množice vzklikne Škulj: »Ta gospod senator je odigral med našim narodom. Gospod Pucelj pojdi iz našega javnega življenja, ker je narodu dovolj vašega početja! Ta gospod senator nima pravice zastopati slovenskega naroda. Naš narod ima voditelja čistih rok. Ne v Gradcu, ne na Dunaju in ne v Belgradu, povsod, kjer je 40 let zastopal slovenski narod, mu ne more nihče očitati najmanjšega madeža na rokah. Nikdar tudi ni odstopil za las od svojega prepričanja. Sedaj nas je uvedel v JRZ, toda tja gremo s celim našim programom. Prestano trpljenje nas je napravilo pogumne, srčne, hrabre in razsodnejše.

Naslednji govornik je bil

Dr. Adlešič

ljubljanski župan. Iz popisa domače zgodovine predgovornika ste spoznali, kakšen ne sme biti mož, ki hoče voditi narod. Narod potrebuje v prvi vrsti dobrih voditeljev, ki se bodo trudili za koristi slovenskega naroda. Žele srečni smo Slovenci, da imamo voditelja, ki ima preroški duh in ki točno računa z bodočnostjo. Dr. Adlešič je navedel dogodek iz leta 1917, izredno bridko leto za slovenski narod, ko je dr. Korošec ob grobu dr. J. E. Kreka dejal narodu: »Pokonci glavo, vaše odrešenje se približuje!« Čutil je, da padajo spona in da vsajta zarja nove dobe. Ta prerokba se je uresničila, preden je minilo leto dni. Prišli smo v novo državo z željo, da bi imeli Slovenci čim več samostojnosti.

Prišla pa je zopet težka doba diktature. Dokler je Živković še vladal brez stranke, je še slo, ko pa je bila organizirana stranka, ki so jo prevzeli neodgovorni elementi, so pričeli izdajati zakone in delati z največjim nasiljem. Zapirali in odstranjevali so naše voditelje iz domovine, da so lažje izkoriščali narod. Tedaj je dr. Korošec na nekem dijaškem shodu v Unioni nekaj dni pred svojo internacijo govoril: »Vas vidim dano, ki napoveduje nov dan svobode.« Mnogi so klonili, toda ves narod se je tesneje sklenil. Padla je diktatura, padli so zakoni, ki so ovirali svobodo, odprti so društveni domovi in narod se svobodno organizira. Dr. Korošec je povabil vse poštene ljudi, naj se organizirajo v eni sami veliki močni državni stranki. Narod je ta klic razumel in v trumah pristopa v močno JRZ. Ta stranka ima namen nanovo zbuditi ljudi z zaupanjem v poštenost javne uprave, ki ga je uničil prejšnji režim, ko je gazil zakone in vladal z nasiljem. Rušili so se temelji države, zakaj vlada, ki ne temelji na narodu, nima ne bodočnosti ne sposobnosti voditi državo. Bodočnost ima samo taka vlada, ki temelji na svobodni volji ljudstva. Samo demokracija omogoča stalnost vladi.

Govornik je nato govoril o raznih sredstvih, intrigah, klevetah in neresničnih vesteh, s katerimi skušajo nasprotniki zanesli neslogo med prišleke bivše SLS. Kolikokrat je že vlada padla v zadnjih dnevih.

Govornik je nato obsodil strele v narodni skupščini, ki so bili na široko organizirani in dobro pripravljeni, saj so pri nas nasprotniki sko-

raj točno vedeli za dan, kdaj se bo ta atentat izvedel. Ali more kdo zaupati ljudem, ki ne grade svoje oblasti na ljudski volji, temveč na krvi in revolverju. Te ljudi moramo izločiti za vse večne čase. Morejo se menjati režimi, stranke in vlade, toda poštenost mora ostati. Ne nasedajmo letakom, ki širijo intrige proti vladi. Nasprotniki groze, da če pridejo na vlado, bodo vladali še huje, kakor so. Zavedajmo se, da so izkoriščevalci ljudstva za vedno pogumni, zavedajmo se, da moramo strniti svoje vrste in da bomo potem nepremagljivi.

Dve veliki sili grozita današnjemu svetu: komunizem in fašizem. Gorje, ako zavlada komunizem in gorje, ako fašizem. Mi smo že poskusili, kaj je fašizem, saj vemo, kaj je počela peščica naših nasprotnikov, ki se nazivajo nacionalisti, pa niso narodni, ker delajo z nasiljem in s krvjo. Naša stranka JRZ je že organizirana in 1. junija bo kongres, ki bo zaključil dosedanje delo. Potem se prične demokratsko življenje. Vsakdo, ki hoče obvarovati narod žla, naj pride in dobri agitatorji naj skrbijo, da vstopi v stranko vse, kar je dobrega, do zadnjega moža. Na kmetu mora temeljiti vsaka demokratska vlada in zato naj se ves kmečki stan organizira za svojim voditeljem in naj nikdar ne zapusti njegovega prapora.

Dr. Krek

Viharno pozdravljen je nastopil minister dr. Krek, ki je imel obsežen govor, v katerem je podal natančno sliko sedanjega položaja. Izjavljal je med drugim:

Ta mesec imamo obletnico Jevtičevih »volitev«, ki so bile lani 5. maja. (Smeh.) Vsi se spomnite, kakšne so bile te »volitve«. (Vzkliki: Dobro, dobro! Jaz sem bil v ječi!) Naš prvi občutek je, ali bi se človek smejal ali zasmehoval take volitve, drugi občutek pa je grenak, ker so bile te volitve dejanje, ki je strašno ponižalo pojmo volitev, ki so uničile mnogo državne misli v širših množicah in je z njimi država izgubila mnogo spoštovanja. Volitve 5. maja so bolj škodovala jugoslovanski državni zavesti kakor še tak protidržavni element. Mi letos ob letu teh volitev smatramo te volitve kot zadnjo preizkušnjo, ki smo jo dobro prestali. S tem, da smo ostali doma, smo volili dr. Korošca in s tem smo ga tudi spravili v vlado. Doba petih let je bila za nas tudi doba političnega obračunavanja in vzgajanja zavesti, saj vemo, da je bila preganjana vsaka zelena kravata, vsak lovski klohub in imena slovenski narod sploh nisi smel napisati.

3 banovinska konferenca

Boljša je najslabša vlada kakor katerakoli druga vlada, v kateri sedi naš nasprotnik. Mi svoji vlad ne smemo več sami metati zaradi kakšnih lokalnih nezadovoljstev. Vlada je ščit, ki varuje zdravo narodovo ustvarjanje. Lažje je seveda z dr. Korošcem držati sedaj, ko je na vladi, kakor tedaj, ko je bil na Hvaru. Težje zagovarjati naše ljudi, kadar so na vladi, kakor pa tedaj, kadar imamo svoje voditelje zaprte. Bili so časi, ko so bili kmetije in fantje ponosni, ako jih je zaradi zvestobe do voditelja preganjala žandarmerija. — Toda, kadar stranka stopi v vlado, je naša dolžnost, da s pametjo podpremo svojega voditelja. Danes je jasno, da je ta vlada trdna, močna, solidna in da uživa vse zaupanje. Danes je državnik dr. Korošec poleg dr. Stojadinovića in dr. Spahja tako močan, da se v garnituri te vlade sicer lahko kaj spremenijo, dr. Korošec se ne bo spremenil. Z večjo korajšjo moramo gledati v bodočnost stranke in v njeno moč.

Legali so, da SLS nikdar ne more skleniti iskrenega sporazuma s srbsko in muslimansko stranko, namigavali so, da mi nismo iskreni Jugoslavi, trdili, da smo mi v Belgradu državotvorni, v Sloveniji pa separatisti, kar je trdil ob priliki mojega govora v Belgradu tudi Pucelj. Trdili so, da majska deklaracija ni bila jugoslovanska, zakar vas pa pozivljamo vse za pribo, ali je deklaracijsko gibanje vodila SLS ali pa Janez Pucelj ali kdo drugi. Obrekovali so nas, da držimo z Rimom, da nas komandira papež v političnih zadevah, tega komandira pa Mussolini, torej, da smo italofili, avstrofili. Nas vodi slovenska misel, kakor vodi Srbe srbska in Hrvatje hrvatska. Kaj se lažemo morda, da slovensko živimo, slovensko govorimo in slovensko zahtevamo? Vemo pa tudi, da je naš obstoj le v enotni, močni ter srečni državi. V njej hočemo ostati, ker izven države slovenskega kulturnega in narodnostnega življenja ni.

Hrvatji nas sprašujejo, zakaj Korošec ne gre z Mačkom. Vprašam pa, zakaj Maček ne gre s Korošcem. Korošec ne more izdati Hrvatov, on more izdati samo Slovence, in samo Slovenci imajo pravico terjati odgovor od Korošca. Hrvatji imajo svoj program, svojo stranko, svojega voditelja in svojo taktiko. Mi pa svoj program, svojega voditelja in svojo taktiko. Ravno tako smo proti poizkusu, presajati hrvaško zelje na slovensko zemljo. Če so Hrvatje brihtni, mi nismo manj. Mi imamo časopisje v vsaki hiši. Vi pa hodite po Belokranjski s svojo hrvaško malho in agitirate. Mi vam pustimo, da lubite svojega voditelja in svoj program, najbolj odločno pa smo proti temu, da bi se kdo vmešaval v našo ljubezen in spoštovanje do našega voditelja in do našega programa. Če ste vi fanatični mačkovi, pa vemo, da je dr. Korošec naš najboljši izkušen, zanesljiv in spreten politik. Zanesimo se na svojega voditelja, ker vemo, da bo pravo zadel. V Mačkove vrste pa se skrivajo tudi ljudje, ki ne morejo na politično solnce, pa bi radi vedrili vsaj ob Mačkovi luči, dalje so prišle raznih prepovedanih strui, kakor komunisti, nekaj pa je takih,

ki so že nešteto-krat spremenili svoje politično prepričanje.

Vprašanje razdolžitve kmeta bo treba postaviti na novo podlago. Ze sedaj vam morem povedati, da bomo že letos poskrbeli za ogromna sredstva in da bodo že letos mogle posojilnice in hranilnice pričeti poslovati. S pozivom na složnost in vztrajnost v političnem in gospodarskem življenju je dr. Krek zaključil svoj govor.

Po burnem aplavzu je predsednik Jelenc nato predlagal pozdravne brzojavke dr. Stojadinoviću, dr. Korošcu in dr. Nallačenu, ki so bile vse z navdušenjem sprejele.

Velikanski shod v Velikih Laščah je nadvse sijajno uspel, kljub temu, da je eno uro pred pričetkom divjala silna nevihta z nalivom in sodro, ki je marsikaterega prebivalca iz bolj oddaljenih vasi odvrnila od shoda. Shod so skušali motiti dva, trije najeli pijani ljudje, toda ljudstvo jih je ogorčeno samo odstranilo s shoda. Shoda se je udeležilo najmanj 3000 ljudi, samih mož in fantov.

Tri banovinske konference JRZ

Belgrad, 17. maja. m. Tekom današnjega dne so bile tri banovinske konference JRZ, na katerih so se izvolili banovinski odbori ter delegati stranke za glavni odbor v Belgradu.

Banovinski konferenci za drinsko banovino, ki je bila v Sarajevu, je predsedoval prometni minister dr. Mehmed Spaho, za podpredsednika pa je bil izvoljen poštini minister dr. Kaludjerčić. Za delegate za glavni odbor so bili izvoljeni Stevan Janković, Ljubomir Paučič, Mile Rajaković in dr. Džaffer Kulenović. Po izvolitvi banovinskega odbora je imel velik govor novoizvoljeni predsednik banovinskega odbora za drinsko banovino prometni minister dr. Mehmed Spaho, ki je med drugim izjavil: Iz avtoritativnega režima ni tako lahko preiti v demokratsko obliko vladanja brez močnejših pretresov. Nam pa se je to posrečilo. Po prihodu dr. Stojadinovića na vlado se je pričelo v državi lažje dihati, svobodnejše se je pričelo pisati in vedno so se lahko poudarjala politična prepričanja. Poleg tega smo se morali mi boriti tudi proti preveč levčarsko orientiranim skupinam in med kladivom in naklom smo težko nadaljevali pot proti svobodi. Toda naša organizacija je imela uspeh.

Na banovinsko konferenco JRZ za savsko banovino, ki je bila danes popoldne v Zagrebu, sta prispele iz Belgrada kot odposlanec izvršilnega odbora JRZ finančni minister Duan Letica ter minister za gozdove in rudnike Gjuro Janković. Na tej konferenci je bil izvoljen za predsednika banovinskega odbora JRZ za savsko banovino finančni minister Duan Letica, za podpredsednika

Kongres trgovcev Jugoslavije

Belgrad, 17. maja. m. V veliki dvorani Kolaričeve ljudske univerze je zasedal danes kongres trgovcev kraljevine Jugoslavije. Kongresa se je udeležilo nad 2000 trgovcev iz vse države. Otvoril ga je Nedeljko Savič, ki je pozdravil odposlanca Nj. Vel. kralja kapetana Pavliča, ministra za trgovino in industrijo dr. Vrbanića, ki na kongresu zastopa kr. vlado ter zastopnike ostalih ministrstev. Po pozdravnem govoru predsednika je bilo izvoljeno predsedstvo kongresa. Za predsednika je bil izvoljen Nedeljko Savič, za podpredsednike pa med drugimi tudi Josip Kavčič iz Ljubljane. Nedeljko Savič je imel krajši govor, v katerem je navedel glavne probleme, ki jih bo obravnaval kongres. Nato je dobil besedo minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić, ki je med drugim dejal, da bo zvest tolače želja zahtev ter predlogov in kritike današnjega kongresa. Dr. Vrbanić je izjavil, da je napredek mogoč samo tedaj, če se želimo upravičene kritike. Kot resorni minister in član vlade pozdravlja z velikim zadovoljstvom kongres, na katerem vidi zbrane predstavnike odlične organizacije. Samo dobro organizirani stanovi lahko zabeležijo napredek v svojih naporih. Dejal je, da vlada dr. Stojadinovića, ki je vlada demokratskih načel, želi to načelo izvesti kolikor bo le mogoče, tudi v gospodarstvu. Kr. vlada je gledala, da bo njena kmetijska politika čim bolj liberalna, v mejah možnosti seveda, kajti vsi si moramo biti na jasnem, da so časi popolne in neomejene gospodarske svobode že davno minuli. Gotovo diriganje v gospodarskih in pri-

Zagrebski šport

Zagreb, 17. maja. b. Danes se je v Zagrebu odigrala prva profesionalna tekma med Gradjan-skim in SK Liverpoolom, ki se je končala z izidom 5 : 1 (2 : 1). Gostje so dali slabo igro in so predvsem skušali uveljaviti svojo fizično moč, ki je do gotove meje dovoljena v pravih nogometnega športa. Zagrebčani pa takšne borbe niso hoteli sprejeti in so se držali, kolikor je bilo le mogoče daleč od angleških igralcev, ter so podali kombinatorno igro, ki je Angleže precej utrudila.

Zagreb, 17. maja. b. Danes je bila ob velikem zanimanju občinstva double tekma med našimi in češkoslovaškimi igralci, ki se je končala v korist Češkoslovaške 2 : 1. Potek igre je bil sledeč: 4:6, 9:7, 2:6, 6:3 in 6:4.

Belgrad, 17. maja. b. Danes je bila na igrišču BSK nogometna tekma med BSK in BASK, ki se je končala z izidom 4:0 (1:0).

Avstrija : Italija 2 : 2 (1 : 0).

Rim, 17. maja. b. Prijateljska tekma med Avstrijo in Italijo se je končala z izidom 2:2 (1:0). Ob koncu drugega polčasa so Lahi pozdravili avstrijske igralce zaradi drugega gola z močnim žvižganjem. Tekmi je prisostvovalo okrog 30.000 gledalcev.

pa poslanec dr. Milovan Grba, Vekoslav Miletić in ing. Šandor Jovanović, za tajnika narodni poslanec Juro Mikašinović, za častnega predsednika banovinskega odbora pa je bil izvoljen bivši ban Anton Mihanović. Izvoljeni predsednik finančni minister Duan Letica se je toplo zahvalil za izvolitev in je imel nato daljši politični govor, v katerem je orisal program JRZ ter podal pregled dela sedanje kr. vlade.

Za njim je govoril minister za gozdove in rudnike Djuro Janković.

V svojem govoru je minister Janković razvil v glavnih točkah program stranke. Zlasti je govoril o očuvanju narodnega edinstva. JRZ gre za tem, da bodo vsi državljani enakopravni, ker narod ne gleda na to, ali je srbski, ali hrvatski, ali slovenski, zahteva mir in red napredek države. Mi moramo urediti naše narodne vrste in tedaj bomo lahko pričeli borbo proti levčarskim elementom, proti komunistom, ki hočejo spremeniti socialni in pravni red v naši državi. V tem pogledu je treba, da gremo vsi kakor eden v borbo proti komunistom in vsak Srb in vsak Hrvat in Slovenec mora vedeti, da proti od komunistov nevarnost tako njemu, kakor njegovemu domu in rodbini. Prav tako se moramo boriti proti desničarjem fašistom na desnici, ki nimajo poguma, da bi postavili oblast na zaupanje naroda, nego si jo lastijo proti volji naroda, zahtevajo zase poseben

Na banovinski konferenci JRZ v Splitu je med drugim govoril odposlanec izvršilnega odbora JRZ minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković.

vatnopravnih odnosih je danes nesporno potrebno. To vidimo tudi iz raznih predstavl, ki jih dobivamo od gospodarstvenikov in trgovcev. Na eni strani zahtevajo svobodo, da država ne bi posegala v gospodarske odnose, na drugi strani pa zahtevajo, da država poseže in intervenira v področja, v katera država doslej še ni posegala, n. pr. razdolžitve kmeta, vprašanje velikih trgovskih hiš itd. Razmere so se tako razvile, da se moramo s tem pomiriti. Celotni sami gospodarski krogi zahtevajo intervencijo države. Naloga države pa je, da poišče srednjo pot in da posreduje samo tedaj, kadar je to zares potrebno, ker ne sme neprestano posegati v privatnopravne odnose. Nato odgovorja minister glede vprašanja blagovnih hiš, da je resorni minister pred dvema dnevoma imenoval komisijo, v kateri so sami strokovnjaki. Ta komisija bo proučila konkretne slučaje in predložila svoje poročilo. Zaradi tega naproša kongres trgovcev, naj verjame, da se bo kr. vlada trudila in da bo vpoštevala vse upravičene želje tako starih stanov kakor tudi trgoveškega stanu, ki je enako prizadet zaradi gospodarske krize.

Za ministrom dr. Vrbanićem je govorilo še več udeležencev kongresa o raznih problemih, ki se tičejo trgovskega stanu, nakar so bile sprejete razne resolucije, v katerih trgovci med drugim tudi zahtevajo nov zakon o shodih, društvin in posvetih, zakon o tiskovni svobodi, ukinitve sankcij proti Italiji, enakopravno obdavčenje, revizijo davčne politike, obdavčenje tujega kapitala, prepoved delovanja velikim trgovskim hišam itd.

Naloga vlade generalov na Poljskem

Obnova Narodne obrambe

Varšava, 17. maja. Listi še zmerom mnogo razpravljajo o novi vladi. Uradna Agencija Iskra je sredi objavila komentar, v katerem napoveduje, da bo nova vlada skrbela v prvi vrsti za obnovo in ojačenje poljske narodne obrambe. Danes ni več tajna, pravi agencija, da je vrhovni šef vojske general Edvard Ridz-Smigly imel važno besedo pri poslednji spremembi vlade. To je razumljivo, ker gre za konsolidacijo državne obrambne sile, ki je tudi glavno vprašanje, katerega ima rešiti nova vlada. Intervencija vrhovnega šefa vojske bi bila na drugi strani brezpogojno potrebna tudi zaradi sedanje politične situacije, notranje in zunanje. V glavnem pa je general Ridz Smigly tudi na seji ministrskega sveta naglasil, da je odgovoren za državno obrambo, da po tej svoji odgovornosti uravnava tudi svojo vlogo in stavlja svoje zahteve.

Ze pred nekaj časa so bili sestavljeni veliki načrti za ojačenje poljske narodne obrambe. Do njih izvajanja pa vse doslej ni prišlo, ker prejšnje vlade niso znale najti zadosti finančnih sredstev. Vsekakor bi v takem primeru bilo mogoče uspešno obvladati tudi nezaposlenost na Poljskem, ki postaja leto za letom zmerom bolj delikatno vprašanje. Nova poljska vlada, ki se oslanja predvsem na vojsko, bo z vso energijo podprla akcijo, ki jo vodi podpredsednik ministrskega sveta in finančni minister in ki gre za tem, da se najdejo potrebni krediti za izpopolnitev državne obrambe, hkratu pa tudi očuva stabilnost poljske valute.

Odkar je nemška vojska zasedla porajsko ozemlje, se je na Poljskem silno ojačila tudi propaganda za narodno obrambo. Z vsemi mogočimi sredstvi skušajo zbuditi zanimanje javnosti za obrambo države. Kakor znano, je te dni delavstvo tovarne orožja v Varšavi darovalo vojski 100 strojne in 50.000 granat. Podoficirji in liča za obrambo proti letalskim napadom so poklonili poljski voj-

ski 19 letal in 30 avtomobilov, delavci tovarne za optične instrumente pa so delali celih 10.000 ur preko svojega delovnega urnika v korist vojske. Uradniki notranjega ministrstva so zbrali sedaj denar za nabavo velikega napadalnega letala. Listi so začeli objavljati tudi posebne propagandne članke in za prostovoljne prispevke za vojsko, ter seznane prvih darovalcev.

Kakor kaže, se bo vse ta pokret v kratkem spravil v določen sistem in še mnogo bolj ojačil, tako da se bo uvedel neke vrste prostovoljni davček v korist poljske narodne obrambe. Zbrana sredstva bodo uporabili za oboroževanje in za gradnjo utrdb na poljski meji.

Novi grobovi

Celje, 17. maja.

† Miha Kusterle. V soboto zvečer je umrl v Celju v visoki starosti 79 let g. Miha Kusterle, bivši lesni trgovec in poseznik na Koroškem. Pokojni se je v mladosti priselil z Goriškega in v nemškem morju ni utonil, ampak je vedno ostal zvest in zaveden Slovenec in je tudi svoje otroke vzgojil slovensko. Nazadnje je živel pri svojem sinu g. Petru Kusterlu, ki je strojni stavec v Mohorjevi tiskarni v Celju. Pogreb bo v ponedeljek popoldne ob 18 iz mrlišnice na okoliškem pokopališču. Naj počiva v miru! Zalujočim naše iskreno sožalje.

Belgrad, 17. maja. m. Ob navzočnosti velike množice je bil danes v Titelju odkrit in blagoslovljen spomenik kralju Aleksandru. Tej slavnosti je prisostvoval kr. odposlanec brigadni topniški general Čedomir Jovanović. Dalje je bil navzoč predsednik Narodne skupščine Stevan Cirić in številne druge politične osebnosti.

VSEM PRIJATELJEM IN ZNANECM JAVLJAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE 17. MAJA UMRL GOSPOD

ING. SKUBIC JOŽE

AGRONOM PRI KMETIJSKEM ODDELKU KRALJ. BANSKE UPRAVE V LJUBLJANI.

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V TOREK DNE 19. MAJA OB POL TREH POPOLDNE IZPRED MRTVAŠNICE PRI SV. KRISTOFU V LJUBLJANI.

PRIPOROČAMO GA V MOLITVI

STARŠI IN OSTALI SORODNIKI.

Teden boja proti jetiki

Ljubljana, 17. maja.

Protituberkulozna liga, ki si je pridobila že mnogo zaslug za pobijanje jetike pri nas, je priredila sedaj »Protituberkulozni teden«, to je teden, v katerem namerava zainteresirati ves narod za važnost borbe in pobijanja jetike, te tipične množstvene bolezni in pravega socialnega zla. Letos je prireditev protituberkuloznega tedna posebno namenjena mladini, med katero namerava zanesiti protituberkulozna liga največjo propagando za svoje plemenite cilje in namene. Liga pa letos tega ne dela po običajni šabloni, temveč na zelo živahen način, tako, da bo v resnici privabila mladino in odraslo občinstvo k svojim prireditvam.

Prva prireditev je bila snoči ob pol 7 v dvorani Delavske zbornice. Bila je to

Otroška revija

Dvorana je bila polna malčkov, mamic in očetov ter raznih odličnih predstavnikov. Navzočna sta bila med drugimi mestni župan dr. Adlešič in zastopnik divizionarja. Uvodni govor je imel tajnik lige dr. France Debevec, ki je poudarjal, da je to prva prireditev protituberkuloznega tedna, namenjena otroku. Otroci so od jetike najbolj ogroženi, ker je brez obrambe in brez vednosti. Najbolj primerno je, da starejši na prijeten način opozore otroka na nevarnost jetike, neprijetno pa je seveda dolgočasiti otroka z raznimi statističnimi številkami, mu učeno govoriti o bacilih, o žrtvah jetike itd. Zato je določen lažji program. Borba proti jetiki je potrebna, da se izvaja tako profilaktično, kakor tudi dejansko.

Toplo aplavdiranemu govoru dr. Debeveca je sledila otroška modna revija. Male »manekene« je vodila gospa Polonca Ljuvanova, otroci pa so nastopali zelo pogumno ter so želi živahno odobravanje. Sledilo je rajanje otrok, petje, nastopi s harmoniko, tako, da je bila vsa dvorana v prav prijetnem razpoloženju. Nekateri iz občinstva so izrazili željo, naj bi se ta revija ponovila, kar se bo morebiti zgodilo.

Otvoritev otroškega „sejma“ in protituberkuloznega tedna

Danes ob devetih dopoldne se je zbralo na verandi »Zvezde« mnogo odličnega občinstva, zastopnikov raznih oblasti, ustanov in društev, da prisostvujejo slovesni otvoritvi otroškega veselenja in hkrati slovesni otvoritvi protituberkuloznega tedna. G. bana je zastopal pomočnik bana dr. Stanko Majcen, divizijskega poveljnika polkovnik dr. Dragolin Brusl, dalje so bili navzoči: mestni župan dr. J. Adlešič, predsednik apel. sodišča dr. Golja, višji drž. pravnik dr. Kravina, načelnik zdravstvenega oddelka dr. Majer, predsednik apel. sodišča v p. dr. Rogina, predsednik Zdravniške zbornice dr. Meršol, prosvetni šef prof. Breznik, predsednik Pokojniškega zavoda dr. Milavec in drugi. Navzoči so bili vsi odborniki Protituberkulozne lige, med temi predsednik dr. Bohinjec, ki je tudi zastopal Okrožni urad, podpredsednik prof. dr. Alfonz Levčič, ki je hkrati zastopal krščanske dobrodelne organizacije, tajnik dr. Debevec in drug Zdravniško društvo in pa upravnik bolnišnice je zastopal docent dr. Matko.

Pred zbranim občinstvom je imel na prejšnjem zboru.

predsednik dr. Joža Bohinjec,

ki je najprej pozdravil vse zbrane zastopnike. V svojem govoru je med drugim razvil naslednje misli:

»Prijetelji našega ljudstva so si v svoja srca zapisali plemenito zapoved: Zbrati milijon dinarjev v slovenski fond za zatiranje in zdravljenje jetike. Protituberkulozna zveza, ki organizira in vodi Protituberkulozni teden je nosilnica in predstavnica privatnega protituberkuloznega skrbstva v naši banovini. Banska uprava je naši Zvezi s posebnim odlokom priznala ta značaj. S tem je doseženo, da je protituberkulozno skrbstvo v enotnih rokah, da se isto vodi po enotnih načelih in po izdelanem programu, enako uvažujoč potrebe vseh krajev v banovini. To delo pomeni tudi koncentracijo vseh skromnih materialnih sredstev in omogoča sistematično in skladno sodelovanje vseh činiteljev in protituberkulozni borbi. Z moralno pomočjo banske uprave smo v kratkem času organizirali nad 30 krajevnih edinic celic za naše podrobno delo med ljudstvom. Toda vsaka protituberkulozna borba je brez disperanzerjev zgrajena na pesek in zato je samo naravno, da smo takoj od začetka polegali svojo skrb v ustanavljanje protituberkuloznih disperanzerjev. Danes brezhibno posluje 9 disperanzerjev, katere vodijo zdravniki-specialisti, sicer v skromnih prostorih, vendar pa s pripomočki, ki dopuščajo brezhibno kvaliteto delo. Vsi disperanzerji oskrbujejo 330.000 prebivalcev. Imamo sanatorije, jetike na preleg, sanatoriji so prazni. Bolniki nimajo sredstev, da bi bili deležni edino uspešnega zdravljenja v sanatorijih. V Italiji se 80 odstotkov za tuberkulozo obolelih oseb zdravi v sanatorijih. Bolnišnice za jetične nimamo, za otroke nimamo ničesar, za kožno tuberkulozo imamo skromno zdravilišče v Kraljevičah, zavodov v preprečevalne svrhe ni (preven-torij za otroke). Gozdnih šol ni, za prehrano oslabeleli ni sredstev.

Govornik je nato naprosil g. podbana, da otvori prireditve, potem pa je še predlagal naslednjo ugodnost brzojavko vrhovni pokroviteljici Zveze protituberkuloznih lig kraljici Mariji:

»Protituberkulozna Zveza v Ljubljani izreka Vašemu Velikanstvu ob priliki otvoritve protituberkuloznega tedna svojo najvernejšo udanost, proseč Vas Vaše nadalje materske pomoči v borbi proti tuberkulozi.«

G. podban dr. Majcen

je imel nato naslednji govor:

Spoštovana gospoda! Jetika se ne podeduje. Podeduje se samo manjša odpornost proti jetiki. Manjša odpornost pa nastane, če telo ni dovoljno hranjeno, če je človek prisiljen, da velik del svojega življenja prebije v elabih, nehigijenskih, prenatrpanih stanovanjih, kjer solnce ni pljuča vsrkavaju izkvarjen zrak in nečistoča ni vedno znak malomarnosti, temveč bede. Bacil jetike je povsod; vsakdo ga nosi v sebi. Razlika je samo ta, da se mu dobro dogoja in negovana telesa uspešno zoperstavljajo, izčrpana, hirajoča bitja pa mu morajo podležiti. Nekdo je rekel, in mislim, da se ni motil: »Ko homo človeštvo ozdravili socialno, ga bomo rešili tudi jetike.«

Jetika je predvsem socialna bolezen, in borba proti njej je predvsem borba proti težkemu socialnemu stanju, v katerem se naše ljudstvo nahaja. Ta borba pa ni lahka in tudi hvala ni. Ni lahka, ker obsega ogromno polje človeške delavnosti od zboljšanja življenj-

skih prilik, higijene, higijenske politike in zdravstvene profilakse, pa vse do skrbstva za obolele in rekonvalescente; hvala ni za ni, ker se sadovi takega truda ne morejo pokazati takoj.

Protituberkulozna liga v Ljubljani si je zadala težko breme, da v naš, banovini vodi borbo proti jetiki. Mislim, da izražam čustva vseh navzočih, če gospodu predsedniku lige in vsem njegovim sodelavcem prisrčno čestitam k dosedanjim uspehom in jim želim vso srečo za bodočnost.

Gospodje ligaši, delavni in požrtvovalni, kakršni so, pa ne zmorejo vsega sami. Veliko je število onih, ki se ne stoji v vrstah lige, pa bi ji mogli mnogo koristiti. Vabim jih vse, da se pridružijo viteški četi, ki bojuje boj proti zavrtnemu sovražniku našega rodu in ki ga bo strla, če ji svoje pomoči ne bomo odrekli.

S protituberkuloznim tednom, ki se danes pričinja, naj gre v naš svet misel, ki je tudi dala življenje ligi, da nas namreč jetika resno ogroža, da treba napeti vse sile, da jo omejimo, da je pri tem delu treba požrtvovanja vseh, in da to delo mora biti stalno, vztrajno in dosledno.

Kot zastopnik gospoda bana, ki je službeno odsoten, otvarjam protituberkulozni teden in mu želim kar največ uspeha.

Po govoru g. podbana je godba »Zarja« igrala državno himno nato pa so si vsi predstavniki ogledali otroški sejem, ki je prav okusno in spretno aranžiran. Ugajal je zlasti mali »Berdajseke«, to je 8letni Janez Berdaj, ki je zelo spretno in izvrstno tehniko igral na harmoniko. Dobro aranžirane skupine »prodajalke« so »stregle« gostom z raznimi zanimivostmi, vmes pa je igrala godba »Zarja«. — Že prvi dan je bil otroški sejem prav dobro obiskan.

Nedeljski sport

Jubilejno športno slavlje v Trbovljah

Trbovlje, 17. maja.

Agilni delavski športni klub SK »Amater« v Trbovljah je danes obhajal važen praznik svojega dela na športnem polju. Po desetih letih oranja ledine se je v slovenskem športu povzpelo do vidnejega mesta, predvsem pa je važna njegova velika propagandna naloga v črni rebrju, kjer pomenja vprav šport ono neprecenljivo moralno osnovo, ki utegne sčasoma povsem preusmeriti skoro upravičeno nezaupanje do vsega, kar ni neposredno v zvezi z vprašanjem življenjskega obstoja. Prizadevanja marljivih športnih organizatorjev vprav v tem klubu je rodilo že sedaj lepe sadove in ni bila proslava 10 letnice kluba zgolj formalnega značaja. Svoj poseben poudarek je dobila vsa prireditev še z visoko naklonjenostjo in pokroviteljstvom ter osebno navzočnostjo bana drav. banovine g. dr. Marka Natlačenca, ki je kot prvi prišel tudi v imenu vrhovne državne uprave v Sloveniji v trboveljsko dolino. Pred rudniško restavracijo v trgu je ob 9 zjutraj pričakala g. bana in številne zastopnike velika množica domačinov in častnih gostov. Rudniška godba mu je v pozdrav zaigrala koračnico in himno; po občutnem pozdravu male deklice je pozdravil g. bana častni predsednik kluba g. Varga, nakar so se vsi udeleženci v sprejeto podali do igrišča SK Amaterja, kjer se je po pozdravnih govorih pričel obširen spored tekmovalstva. Prvi je pozdravil v imenu častnega predsedstva g. ing. Debeljak, nakar je g. ban dr. Natlačenec v daljšem izčrpnem govoru posebej poudaril velik pomen športa uprav glede na prilike v tem rudarskem in delavskem okolišču, obenem pa je posebej zagotovil vse svoje prizadevanje in pomoč za težnje trboveljskih športnikov in ostalih domačinov. Za g. banom so govorili še zastopnik ILAZ-ve v Zagrebu g. Megušar iz Ljubljane, dalje v imenu LNP-e g. dr. Köstli, za Primorje in Turistični odbor g. S. Sanein, za okrožni odbor nog. klubov g. Kuhar, za SK Trbovlje g. Dolinar in g. Bostič kot tajnik slavljenca. Športnik Jordan pa je ob zaključku še izročil g. Bostiču v priznanje za njegovo 10 letno delo v klubu častno diplomu. — G. ban je ostal še nekaj časa pri prireditvi, nakar je moral odpotovati dalje. Lahkoatletski miting, ki je bil prvi večji sploh, je obsegal številan program, je končal zelo zadovoljivo in so spričo razmeroma slabega terena in še za-

SK Ljubljana : SK Železničar Maribor 1:1 (1:0)

Maribor, 17. maja

Z veliko napetostjo se je pričakoval prvi nastop SK Ljubljane v Mariboru. Na stadionu Železničarja se je zato navzile dežju zbralo okoli 1000 gledalcev, ki so imeli priliko videti SK Železničarja v izredno dobrem razpoloženju, ki bi po poteku igre sodeč moral zmagati. SK Ljubljana je postavila moštvo zvočnih imen, ki pa razen obrambnega tria ni moglo povsem zadovoljiti. Sodniku Čamerniku iz Ljubljane, ki je sodil mesto zadržanega Snelera, sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

SK Ljubljana: Logar, Hassl, Juž, Il, Bonceli, Slamič, Sinkovec, Jug I, Grintal, Jež, Lah I, Jančič.

SK Železničar: Erman, Franceš II, Franceš III, Eferl, Franceš I, Golinar, Lado, Bačnik, Turk I, Pavlin, Ronjak.

Že takoj v začetku je Ž. začel z energičnimi napadi, ki jih obramba in halves linija Lj. je s težavo ustavila. Cela vrsta kotov se strelja s te Ljubljani, ki pa so bili slabo izvedeni in zaradi tega neuspešni. Počasi tudi Lj. prihaja na polovico Z. in z lepo kombinatorno igro osvaja teren. Oba vratarja imata parkrat priliko intervenirati. Z. so v odlični fizični kondiciji in diktirajo tempo. V 44. minuti po prostem strelu z desnega krila izrabi Grintal nespornost obrambe ter zabije 1:0 za Ljubljano.

Drugi polčas ima Z. glavno besedo na igrišču. Napad za napadom se vala na vrata Lj. Toda izvrstna obramba reši vse. Veliko šans pa ostane neizrabljenih. V 34. minuti izrabi kot premišljeno kombinacijo Turk-Pavlin in zabije 1:1. Občinstvo je bilo silno navdušeno ter bodri svoje k zmagi. Kmalu nato zabije Z. lep strel v kot. Z. še pridirka z vsemi silami, toda cela halveslinija Lj. podpira svojo obrambo. Le nekaj nenevarnih napadov more Lj. še izvesti, nato pa konec.

Igra je bila zelo napeta, toda vodena v glavnem fair. Pri Z. je tokrat pohvaliti celo moštvo. Podali so lepo tehnično igro in bi si na vsak način zaslužili zmago. Lj. so pokazali mnogo rutine

Inž. Josip Skubic

Ljubljana, 17. maja.

Na tragičen način je davi umrl kmetijski referent banske uprave, po vsej Sloveniji dobro znani g. ing. Jože Skubic. Davi okoli pol 5 je hotel čuvaj Dukičeve tvrde Franc Novak odpreti zatvornico na Gradaščici pri Zalokarjevi hiši. Opazil je, da zatvornico nekaj ovira, takoj nato pa je zagledal roko, ki se je krčevito držala zatvornice. Spoznal je, da gre za utopljenca. Poklical je mestne gasilce, ki so utopljenca izvlekli iz Gradaščice. Na kraj nesreče je prišla policijska komisija zdravstvenega svetnika dr. Lužarja in dežurnega uradnika g. Keka, ki je v utopljenca na podlagi legitimacij spoznala referenta banovinske uprave ing. Jožeta Skubica.

Policija je ugotovila, da je ing. Skubic ponoči v bližini Tenentove trgovine spodrsnilo ter je padel v vodo, iz katere si ni mogel pomagati ter je utonil, voda pa ga je zanesla proti zatvornici, ki je bila slučajno spuščena.

Ing. Skubic se je rodil l. 1901 v Zgorziji Slivni pri Grosupljem, študiral pa je v Ljubljani in v inozemstvu. Po dovršenih študijah je vstopil pri banski upravi v službo. Zaradi svoje značajnosti je bil pod prejšnjim režimom vržen na cesto, sedaj pa je bil zopet sprejet v službo. Slovel je kot strokovnjak za sadjenje. Pokojni ing. Skubic je bil samec. Za njim bo žaloval poleg staršev, bratov in sester ter tovarišev in prijateljev tudi marsikateri kmečki gospodar, ki mu je pokojnik v izvrševanju službe pomagal bodisi z nasveti v gospodarstvu, bodisi kot vester in sadjarjem zelo naklonjen uradnik. Pokojnemu Jožetu Skubicu naj sveti večna luč. Hudo prizadetim staršem, bratom, sestram in stricu naše iskreno sožalje!

Z zadnjega lahkoatletskega meetinga v zgornji vrsti: Starmen in Stepišnik (Ilirija), spodaj Kosec (Primorje) in Bratovž (Ilirija).

neomisljenost prizemne igre, ee je vnela malo večja živahnost.

Hermežani so bili tehnično boljše moštvo, dočim so gostje boljše startali. Vendar so bili tudi domači v tem pogledu zelo agilni in njihova požrtvovalnost jim je prinesla zasluženost. Četudi malce previsoko zmago. Prvo polovico so tvorili Čakovčani, drugo pa domači. Kornerjev je bilo precej, več proti Hermesu kakor proti Čakovcu. Prvi gol v prvi polovici je dal Svetec po lepem Mokorelovem centru. Vsi ostali štirje goli so pa padli drugi polovici in sicer po Brodniku v 20. in 30. minuti, v 41. minuti je potresel še Mokrel mrežo gostov in v 43. minuti je poslal Klančnik z glavo žogo med prečke.

Tekmo je sodil g. Dolinar v splošnem dobro, vendar je bil premehek. Dopustil je preostro igro, goste pa je oškodoval za eno enajstmetrovko.

Lahkoatletski miting I SSK Maribora

Maribor, 17. maja.

ISSK Maribor je letos na novo organiziral svojo lahkoatletsko sekcijo ter se je zopet uvrstil med one športne klube, ki s pridom goje to najlepšo športno panogo. Danes je priredil na stadionu Železničarja svoj prvi miting, katerega so se udeležili še sledeči klubi: Primorje (Ljubljana) z enim tekmovalcem, SK Železničar s 23, Maraton s 15, Rapid 13, SK Ptuj 13, Jugoslavija (Belgrad) z enim, sam ISSK Maribor pa je postavil 7 tekmovalcev. Skupaj je nastopilo 73 atletov; s takim številom se ponosno postavljajo druga mnogo večja mesta in je zaradi tega za Maribor še častnejše. Tekmovanje se je vršilo za seniorje v splošnih disciplinah, za juniorje B in C pa v troboju (tek 100 m, krogla 4 kg in skok v višino).

Rezultati so bili doseženi sledeči:

Juniori: troboj: 1. Radoslavski (Železničar) 1819 točk, 2. Lužar (Maraton) 1568,40 točk, 3. Lipovšek (Maraton) 1562,80 točk.

Tekmovanje seniorjev. Tek 200 m: Venutti (Železničar) 24,4, Monderer (Rapid) 24,8, Starašenina (Železničar) 25,2.

Met diska: Miha (Železničar) 33,08, Stros (Ptuj) 31,52, Gujznik (Železničar) 30,84. Izven konkurence je dosegel Kleut (Jugoslavija, Belgrad) 40,40 (najhen prestop 43,25).

Tek 3000 m: Kangler (Železničar) 9,37,1 (novi mariborski rekord), Podpečan (Železničar) 10,10,1, Straus (Železničar) 10,25,1.

Met krogla: Vidie (Maraton) 11,10, Kleut (Železničar) 10,88, Miha (Železničar) 10,87.

Tek 800 m: Ledinek (Železničar) 2,12,2, Junger (Ptuj) 2,13,1, Herič (Železničar) 2,17.

Skok v daljavo: Smerdel Fika (Maraton) 6,06, Kleut (Železničar) 5,89, Kovač (Železničar) 5,73.

Skok v višino: Smerdel Fika (Maraton) 1,60, drugo in tretje mesto sta zasedla Vidovič (Železničar) in Verzel (Rapid) s 1,55.

Veterani. Zanimiv je bil nastop veteranaov A, ki so nastopili v troboju (100 m, krogla, višina). Od 13 prijavljenih sta prišla na start samo 2. Prvi je bil Bergant Evgen (ISSK Maribor), ki je dosegel lepo število 968,80 točk, drugi je pa Amon (Rapid) 284,20 točk.

Organizacija prireditve je bila brezhibna.

Domača telovadba

1. Poskoči visoko v zrak ter zamahni v najvišji točki z desno nogo daleč naprej, z levo pa daleč nazaj, z rokama pa vzroč. Vajo izvedemo najlažje na ta način, da se po nekaj nalahnih poskokih dvignemo močno in prožno v zrak, nogi močno pred, oziroma zanožimo, križ močno ulek-nemo, glavo potisnemo nazaj, z rokama pa vzročimo. Vajo izvedemo menjače, to se pravi, da prednožimo, oziroma zanožimo enkrat z desno, drugič pa z levo. Vso vajo ponovimo do desetkrat (Sl. 1).

2. Poskoči visoko v zrak ter v najvišji točki dvignesi nogi v prednos na ta način, da se v bokih hipno in rezko upogneš, ter preneseš obe nogi čim višje predse. Pri tem moraš paziti, da ne padeš nazaj na hrbet, kar preprečiš s tem, da obenem zamahneš z rokama v predročje in potiskaš gornji del trupa močno naprej. Tudi to vajo izvedeš na ta način, da se šele po nekaj nalahnih poskokih odneseš močno in prožno od tal. Vajo ponovimo osemkrat. (Sl. 2.)

3. Prednos na tleh izvedemo najlažje na ta način, da se najprej vvedemo na tla ter se opremo z zaprtimi pestmi na tleh, nogi pa dvignemo predse, pri čemur moramo paziti, da sta v kolenih popolnoma stegnjeni. Ko se že nekoliko obvladamo, potem pa skušamo napravi prednos na tla na način, da se z odprtimi dlani opremo na tla. Ko nastopi ta način izvedbe prednosa na tleh ne deluje več težko, pa skušamo izvesti isto vajo tako, da se samo s prsti opiramo na tleh. Slednja vajo je obenem izborna vaja za okrepitev prstov (Sl. 3).

Primorske vesti

Velika avtomobilska nesreča

V nedeljo popoldne se je v dolini Koritnice v bovschem okraju zgodila velika nesreča. Nek mehanik Karel Vojčič je napravil proti Predilu izlet s svojim prijateljem, mladim Leopoldom Durjavo, alpinskega kapetana Santija, ki služi pri 9. alpinskem bataljonu v Bovcu. Izletnika, ki sta se poslužila voza brez dovoljenja lastnika, sta vzela na poti s seboj tudi tri deklice, in sicer Albino Kovač, Henriko Strgulc in Albino Štrukelj, vse doma iz Bovca. Mladi ljudje so bili dobre volje in so med potjo popili tudi par kozarec. Pri volanu je bil Durjava. Ko so prišli na velik ovinek, tik pred mostom, ki tam pelje čez Koritnico, ki na tistem mestu teče v skoro 100 metrov globoki skalnati globeli, je Durjava vozil v svoji lahkomišelnosti in dobri volji s preveliko hitrostjo, in ker je bil preveč predzren, je izgubil oblast nad vozom. Avtomobil je zletel preko mostu, prekopicujoč se v zraku, v Koritnico, ki je tam 10 metrov globoka. Samo Vojčič se je bil rešil, ker je imel toliko prisotnosti duha, da je zadnjo sekundo pred nesrečo skočil iz njega, pa kljub strašnem poletu dobil samo lahke rane. Alpinski major Signoretti je takoj ukazal rešila dela, ki so pa zaradi izredne težave terena trajala tri dni. Globel je 100 metrov globoka, reševalne vrvi so se potrgale in je bilo treba delo začeti znova. Končno so izveleli na suho vse štiri žrtve velike nesreče, katere so 14. t. m. ob udeležbi vsega prebivalstva slovesno pokopali v Bovcu.

Trst je veliko pridobil z aneksijo Abesinije, predvsem zaradi tega, ker se bo uvažala v njegovo pristanišče abesinska kava, koje letošnja bera bo znašala najmanj 25.000 ton, to je 450.000 vreč. Poslej pa se bo ta številka gotovo podvojila, ker namerava Italija uvesti velikopotezen plantažni sistem. Italija sama se bo s tem rešila importa tuje kave, za kar je doslej na leto izdajala za 160 milijonov lir tuje valute, obenem pa se bo zvišal eksport njene abesinske kave v ozadje, zlasti v Avstrijo (rabila je doslej 5272 ton na leto), Čehoslovako (11.198 ton), Ogrsko (2194 ton) in Jugoslavijo (1934 ton). Te dežele bodo odslej uporabljale predvsem abesinsko kavo, ker jih bo najmanj stala. Vso to kavo bo seveda razporejeval tržaški trg, ki bo s tem zelo veliko pridobil.

Za Francem Likarjem, doma iz Dolnje Otlice na Goriškem, ki je umrl v Abesiniji za boleznijo kot vojak v kemični četi divizije »Gavinanac«, je bila zadušnica v nedeljo v domačem kraju.

Velika tihotapska afera se je obravnavala 12. t. m. pred tržaškim sodiščem. Gre za tihotapljanje cigarete v ogromni množini iz Jugoslavije v Trst. Stvar so zasledili maja meseca 1935 in preiskali na meji avtomobil, na katerem se je bila v prvih dneh junija zopet vtihotapila velika množina cigarete Drina, Morava in Vardar-eksport. Našli so 88.000 cigarete v skupni teži 88 kg. Zaradi tega so etali pred sodišči Ernest Zajc, Gizela Tomadin in šofer di Mario, dočim trgovec Vidan in neki dr. V. nista prišla k razpravi, ker sta sploh izginila. Zajc je dobil 9 mesecev in 23.000 lir globe, Tomadinova 7 mesecev in 1650 lir globe in di Mario 9 mesecev in 65.000 lir globe. Dr. V. in Vidasu je bilo v nenavzočnosti prisojenih 1 leto in 100.000 lir globe ter 11 mesecev in 80.000 lir globe. Je bilo pa oboje in še nekaj oseb na globe od 400—1400 lir. Dr. V., Vidan in di Mario pa bi vrhote morali plačati »in solidum« italijanski državni finančni upravi 257.341 lir 50 cent.

Patriotična manifestacija je bila 12. t. m. v duhovnem senci v Gorici ob priliki imenidana svetega očeta. Navzoči so bili vsi državni dostojanstveniki s prefektom na čelu. Rektor msgr. Butto se je spominjal svetega očeta, nato pa veličal tudi duceja ter zmogovito armado.

Težko se je poskušovalo 30 letni Ivan Černić iz Sv. Petra pri Gorici, ko je padel z drevesa, na katerem je bral česnje. Nesrečnež si je zlomil hrbtenico.

Pazin je dobil novega župana, in sicer v osebi dr. Vitale Berardinelli. Doma je iz starega kraljestva.

V goriških gimnazijah so dijaki ob priliki aneksije Abesinije napisali sledečo nalogo: »Italijanski narod je z lastno krvjo ustanovil imperij; ga bo izpopolnil s svojim delom in ga branil proti vsakemu, naj bo kdor si bode, s svojim orožjem.«

Veliko slavnost so imeli 11. t. m. v Kanalu ob Soči. Odkrili so namreč v navzočnosti vseh do-

Spomladanski velesejem v Ljubljani

od 30. maja do 8. junija

bo obiskovalcem nudil celoten pregled naše domače proizvodnje, njenega napredka in novih izsledkov našega tvornega duha. Svoje izdelke pa bodo razstavile tudi inozemske tvrdke, zlasti onih panog, ki se pri nas še niso udomačile, kot n. pr. avtomobilska industrija. Primerno grupirano v posameznih paviljonih bodo razstavili: Stroja in kovinska, lesna in tekstilna, papirna in kemična, živilska in usnjarska industrija in obrt. Napredni naši mizarški podjetniki bodo pokazali, da zmorejo ugoditi še najbolj razvijanemu okusu in najbolj praktičnim težnjam glede stanovanjske opreme. Bogato bo zastopana tudi mala obrt. Poleg splošnega dela razstave bodo prirejane letos tudi še sledeče specialne razstave: »Sodobna gospodinjstva v zvezi z modno revijo, »Gostinske«, ki naj služijo napredku našega turizma, »Avtomobilske«, ki naj v cilju razvoja motorizacije v naši državi predstavijo širši javnosti najnovejše modele svetovnih znamk. Na razstavi »Živalce« pa bodo rejci malih živali: perutnine, kuncev, kanarčkov in drugih eksotičnih ptic prikazali, kakih smernic se je treba držati pri reji teh živali.

Enkratni vstop na velesejske prostore bo stal 8 din, skupine bodo imele znižano vstopnino. Velesejske legitimacije po ceni 25 din bodo omogočale 20 posetov, in sicer: 10 na razstavišče, 10 na veselilni prostor, kjer bo bogato poskrbljeno za najraznovrstnejšo zabavo: velikomestni variete, kamor je vstop brezplačen, ples, tobogan, vrtiljaki, dobro vino in jelo itd.

Posetniki velesejma bodo uživali na železnici in na zračnih progah 50% popust od normalne vozne cene, na parnikih »razred za razred« in popust na tramvaju.

Poset na velesejem lahko izkoristite za ogled Ljubljane in njene lepe okolice.

Tudi v usnjarski industriji in obrti, ki bosta letos bogato zastopani na Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 8. junija, velja pravilo, da se s postopnim in sistematskim obdelavanjem pridobljenih izkustev stvarjajo novi pogledi, ki prenešeni v delo, ustvarjajo vedno boljše in moderneje izdelke. Letos boste naravnost presenečeni, ko boste videli v razstavnih prostorih ogromen napredek naše domače usnjarske industrije in čevljarstva obrti!

stojanstvenikov goriške dežele marmornat doprni kip generala Ignacija Franca Škodnika, ki je bil Slovenec in rojen v Kanalu. General Škodnik je bil italijanski iredentist za časa italijanskih osvobodilnih vojn proti Avstriji v sredini 19. stoletja. Blagoslovil je kip župnik, znani pisatelj Bele, ki je imel tudi lep govor o zaslugah generala Škodnika za zedinjenje Italije.

V spodnjih hlačah je pobegnil financarjem 50-letni Franc Bevič iz Koleskega pri Krminu. Aretirali so ga namreč krminski financarji zaradi tega, ker je naskrivaj kahal žganje, kar je na Primorskem obloženo z velikimi taksami. Ko so ga financarji zvezali, jih je prosil, naj ga pustijo v spalnico, da si nadene hlače, ker so ga ujeli ponoči pri žganjekuhi v samih spodnjih hlačah. Bevič pa je v tem kostumu, namesto da bi oblekel hlače, skočil čez okno in pobegnil.

Mrtvega so našli v Trnovem nad Gorico 78-letnega kmeta Franceta Ličarja, ki je bil pred nekaj dnevi zapustil svojo hišo, ne da bi povedal, kam gre. V Laznah pa je starca najbrž zadela kap.

Dezertirati je nameraval Boris Makuc iz Vipolže, ki bi bil moral te dni na nabor v Gorico. Karabinerji so ga zasledili že tik jugoslovanske meje pri Godoviču, pa ga aretirali in izročili sodišču.

Stare puške iz svetovne vojne so našli karabinerji pri 76-letnem kmetu Francu Mozetiču v Renčah. Starca so aretirali. Zaradi istega delikta so aretirali 60-letnega Ivana Mokrina iz Lokave pri Kanalu.

Maščevanje avstrijskega financarja nad Slovencem

Iz Sinčevsi nam poročajo o težkem zločinu, ki se je odigral pred 10 dnevi tik naše državne meje v bližini Pliberke.

Avstrijski finančni preglednik Plaser Ivan je že dalje časa imel mrzno do uglednega in poštenega Slovenca Wute laneza iz Sinčevsi pri Bistrici. Dolgo se ni mogel nad njim maščevati; dne 2. maja 1936 je srečal Wuteja v bližini državne meje. Brez vsakega poviča se je avstrijski preglednik, ki se je boje nahajal v službi — vrgel na Wuteja, ga zgrabil za vrat in ga počel daviti. Wute je kričal na pomoč, a nihče se ni njegovemu klicu odzval. Napel je vse svoje zadnje moči, ter se iztrgal pregledniku Plaserju; ta je izvelel svoj samokres ter oddal na Wuteja strel. Svinčenka je Wuteja zadela v desni bok. Oblit s krvjo se je zgrudil nedolžni Wute na tla. Neke ženske, ki so gledale to postopanje službujočega financarja, so o tem obvestile sorodnike ranjenca. Na lice mesta je prihitel zdravnik iz Dobrele vasi, ki je težko ranjenega Wuteja obvezal ter ga spravil na njegov dom. Ta dogodek je med koroškimi Slovenci vzbudil vihar ogorčenja, posebno pa še za to, ker je imenovan financar poznan vsem koroškim Slovencem kot zelo zagrozen nasprotnik slovenskega življa. Koroški obmejni Slovenci so ogorčeni tudi vsled tega, ker so avstrijski obmejni organi ob vsaki priliki slikali jugoslovanske obmejne organe kot brutalne, neolikane in so vsak incident med jugoslovanskimi granicirji in poznanimi tihotapci slikali v najbolj črni barvi, čeravno so imeli koroški Slovenci prilike, se o korektnosti jugoslovanskih obmejnih organov sami prepričati. Zadevo ima sedaj v rokah deželno sodišče v Celovcu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz Josef grenčice«.

Zborovanje sadjarjev

Maribor, 17. maja.

V prostorih Sadjarske in vinarske šole se je vršil danes dopoldne sestanek delegatov vseh sadjarskih podružnic iz obeh krajev Maribor desni in levi breg. To področje predstavlja najnaprednejši in najdonosnejši sadni okoliš v naši domovini in zaradi tega je bilo tudi zborovanje sadjarjev pomembno in zanimivo ter je sličilo pravicatemu sadjarskemu parlamentu. Zborovanje je vodil zelo inicijativno predsednik Slovenskega sadjarskega in vrtnarskega društva, ravnatelj Josip Priol. Dnevni red sestanka je obsegal vsa vprašanja, ki se tičejo sadjarstva. Tako se je najprej izvršila nekaka revija vseh podružnic, pri čemer se je ugotavljal napredek ali nazadovanje vsake posamezne ter so se pri nazadovanju razmotrivali tudi vzroki. Razmotrivalo se je tudi, kje bi bilo treba ustanoviti nove podružnice. V podrobnostih se je doletela organizacija dela v podružnicah, razgovor se je vršil o pripravi sadja za trg, pripravah za revizijo sadnega izbora, o potrebi precejšnje starega drevja, o organizirani borbi proti voluharju. Vse zborovanje se je vršilo v znamenju izredno žive debate v katero so posegali priznani sadjarji-kmetovalci ter pokazali svojo izredno strokovno usposobljenost.

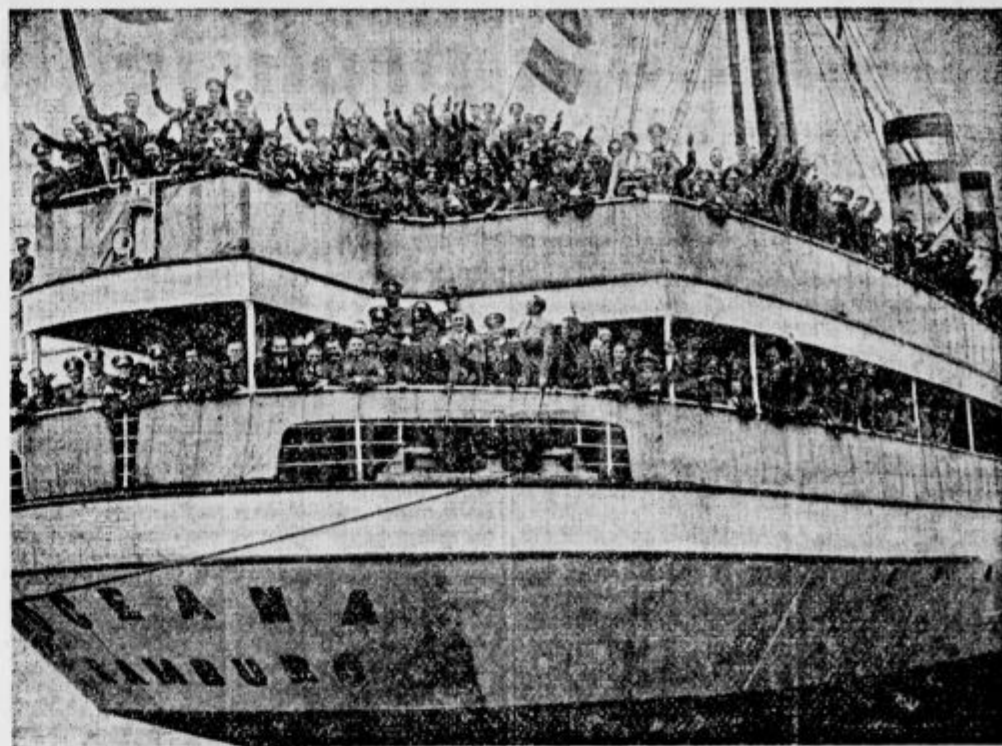
France Treiber, pesnik „Hor“ čez izaro...

Pri Sv. Jakobu na Holmeu tam sredi slovenskega Roža počiva »oni drugi France Treiber«, tudi velik Slovenec in kulturni delavec na Koroškem, ki si ga je za vzor vzel narodni delavec France Treiber, ki sedaj samuje pri Sv. Nikolaju nad Slovenjgradcem. Posrečilo se nam je dobiti nekaj podatkov o tem starejšem Francetu Treiberju, ki bi moral biti slavno znan po vsej slovenski domovini, ker je on spesnil tisto prelepo, eno najlepših, narodno pesem »Hor čez izaro... hor čez gmajno...« ter mnogo drugih, ki jih poje slovenski narod po Koroškem in drugod. Naslednje vrstice naj tega vzornega duhovnika in velikega narodnega pevca pokličejo nazaj v spomin vsem živečim Slovencem, da bo enim poguma vili, druge pa tiho pokaral, kakor pač zaslužijo ti isti današnji slovenski rodovi, ki so mnogo manj odporni, kot so bili oni, ki jim je župnik France Treiber prepeval najlepše narodne pesmi.

Tam ob Baškem jezeru, med Dobračem in kršno Jelo, je bil rojen l. 1809., ko so Napoleonovi vojaki preko Predila in Naborjeta prodirali v slovenske Alpe, tam v dolini med Spodnjo Zilo in Dravo, ki ne slovi samo po svoji veličastni lepoti, temveč tudi po svojih nadarjenih in srčno veselih ljudeh.

Pri Rejovu se je reklo doma, sredi Bač, četrte ure od jezera ob cesti, ki vodi iz Loč k Mariji na Zili.

Ze kot deček je pel, kot mlad dijak, kot bogoslovec, kot mlad kaplan je bil kot izboren tenorist duša pevskih družin, ki so se povsod zbirale okoli njega. Bil je zaveden Slovenec, poznal je vse pesmi, ki jih je pel narod ob Zili, v Rožu in okoli Celovca.

Nemško vojaštvo in člani organizacije prisilnega dela (Kraft durch Freude) na skupnem izletu na Norveško.

Mariborski drobiž

Maribor, 17. maja.

Gasilec so se postavili. Mariborska gasilska četa je imela danes svojo veliko spomladansko gasilsko vajo. Požarni objekt so tvorila poslopja Freundove tvornice usnja v Melju, na katerih se je pojavil »požar« ob 9.59 dopoldne. Že ob 10.02 je bila prva turbinka na mestu požara, takoj za njo so pridrvele tudi ostale in v petih minutah po alarmu so že žvigali curki vode od vseh strani na tovarno. Okrog 900 metrov so razvili gasilec četi ter brigali iz 13 curkov vodo deloma od zunanje strani na streho, pa tudi iz notranje strani na ogrožene točke. Pri vaji so stopila v akcijo vsa orodja mestne gasilske čete, skupno 6 motornih vozil, pri katerih je nastopilo 40 mož. Vodil je napad poveljnik Ramšak, kateremu je pridno stal ob strani podpoveljnik Cerče. Zupo je zastopal podstarešina Alfonz Kessler. Po vaji je pri zboru nagovoril gasilec g. Kessler, ki je priznaval velikanski napredek, katerega beleži četa tako glede discipline, glede strmnega in mirnega dela, pa tudi glede udarnosti in brzine dela. To so ugotavljali tudi številni opazovalci ter so Mariborčani zadovoljni, da imajo take gasilec. Obenem pa je pokazala vaja velik nedostatek pri vodovodni napeljavi. Vsi hidranti so v tem s tovarnam prenapolnjenem predelu priključeni na eno samo glavno cev, zaradi česar je premalo pritiska ter bi morali pri kakem večjem požaru celo napeljavati vodo iz Drave.

Mrtvec na veji. V Vrtičah nad Zg. Sv. Kungoto so našli pred njegovo hišo na jablani obešenega posestnika Ivana Elsnika. Pokojnik je šel v smrt v pijanosti. Najprej je z razgrajenjem poglaval vse domače od hiše, potem pa je se obesil.

Sumljiva prodajalca kolkov. V Mariboru sta se pojavila dva elegantno oblečena moška, ki skušata spraviti v denar kolke in znamke. Oglašila sta se že pri nekaterih ljudeh ter poskušala

Velblodi kadijo. Velblod (kamela) je trezna, odprnoma, marsikdaj pa tudi svojeglava žival. Če noče, se tudi ob najhujših udarcih ne gane z mesta. Zato uporabljajo razni gonjaci posebno sredstvo, da svoje živali ukrotijo. Dognali so, da kamele ljubijo tobakov dim. Zato pritrjujejo kamelam od časa do časa pod gobcem male mošnjičke, v katerih se nahaja tleč tobakov prah. Njegov dim vdihavajo kamele z vidnim zadovoljstvom. V nadi na to malo veselje vršijo živali tudi najtežji dnevni posel.

Stefan Island je zadel na obali Nove Zelandije na golazen, ki ima 3 oči, je podobna kuščarju in je 50 cm dolga.

Kot kaplan pri glavni mestni fari v Celovcu se je bil dobobra seznanil s tedanjim dvornim kaplanom Matijo Majarjem Ziljskim, z župnikom Zarnikom, mladim Andrejem Einspielerjem, a kot župnik v St. Jakobu v Rožu z mladim profesorjem Antonom Janežičem, ki je prihajal vsako leto v bližnje Leše na počitnice.

32 let je župnikoval v St. Jakobu, kjer je dne 24. oktobra 1878, torej pred 55 leti, tudi umrl; kronist pove, da je umrl ubog kakor cerkevna miš. Treiberjevih pesmi se je ohranilo večje število: vse so ponarodele, še danes se pojejo vse, največ pač v Rožu, kjer je Treiber najdlje prebival.

Tako se pripisuje Treiberju tudi pesem:

»Zapuščan, zavran,

zapuščan sm jés;

kakor kamen ob cesti,

vse ognje se me; avbele

Treiberjevi biografji sodelo, da je to pesem zložil in zapel še pred l. 1846., ko je bil kaplan v Celovcu. Pesem se je kaj kmalu razširila med narod v celovški okolici in v Rožu, kjer se v tej stari sestavi še danes poje.

Leta 1871. se je pa proslavil 26 let stari Tomaž Košat iz Vetrinja pri Celovcu z znano: »Verlassen, verlassen, verlassen bin ich...« in se s to pesmico uvrstil med največje nemške alpske komponiste, on, sin slovenskih staršev, s pesmijo, ki ji tudi nemški zgodovinarji ne upajo oporekati, da so njene prve vrstice vzete iz slovenske narodne pesmi.

Leta 1855. je umrla v Bačah Treiberjeva mati, ki jo je sin Franc, tedaj že 10. leto župnik v St. Jakobu, ljubil nad vse.

Materino smrt ga je težko potrla, posebno ko je še isto leto zgubil tudi očeta.

Dom v Bačah je bil zanj prazen, ko ni bilo več staršev.

srečo. Policija ju zasleduje, ker je izvor teh kolkov in znamk sumljiv.

Podjeten rojak. V Maribor je prispel na dopust s svojo soprogo tukajšnji domačin g. Janez Odlak. Pred desetimi leti je bil g. Odlak še nastavljen kot tehnični uradnik pri Mestnem električnem podjetju. Potem je kratkoma obesil službo na klin ter odšel v Južno Ameriko v Čile. Poskušal je srečo v tujini in uspel. Danes je ravnatelj ogromne elektrarne v Peru, ki proizvaja 60.000 Ks ter je nastavljen s plačo v pravih dolarjih. Sedaj je na trimesečnem dopustu ter potuje po Evropi na krasnem »Mercedesu«.

Ljubljanska kronika

Slaščičarna Pelicon, Wolfova ul. št. 14, podružnica Kongresni trg 18. Od ust do ust gre glas, da najboljši sladoled je pri nas.

Ogenj pri »Belem volku«. V hiši Wolfova ulica 4, kjer je znana gostilna »Pri belem volku«, je davi v nekem stanovanju pričelo goreti. V četrtek popoldne je dimnikar izžigal dimnik, pri čemer se je razvil ogromen gošč dim, tako, da so pasantje že tedaj mislili, da gori. Davi pa je pričel goreti hram. Poklicani so bili mestni gasilci, ki so hitro zadušili ogenj ter preprečili nadaljno nevarnost. Lastnica hiše gospa Lenče trpi okoli 800 Dn škode.

Pri hemoroidih (zlati žili)

zaprtju, omotici, povzročeni vsled zaprtja, prinaša vporaba

Franz-Josefove

grenke vode prijetno polajšanje.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 35. V. 35.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš oče, stari oče itd., gospod

MIHA KUSTERLE

dne 16. maja 1936 po dolgi in mučni bolezni, previden s ev. zakramenti za umirajoče, v 79. letu starosti v Gospodu zaspal. Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, dne 18. maja ob 6 zvečer iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, dne 19. maja ob pol 7 jutraj v opatiški cerkvi.

Celje, dne 17. maja 1936.

ZALUJOČI OSTALI.

Pod vtisom tega težkega udarca je Treiber zapel: »Gor čiez jizaro, nmav čiez gmajno...«, položil je v to pesem vso svojo bol, zaklenil je vanjo vse svoje neutešljivo domotožje.

In ta pesem je postala himna naše Koroške; vanjo je položil Treiber, koroški pevec in prerok, ranjeno srce našega naroda ob Zili, v Podunju in v Rožu; ta visoka pesem plantee in pretresljive ljubezni do matere, do hiše očine, do zlate grude domače, je postala po nesrečnem plebsitu tudi himna nas vseh, vseh Slovencev, vseh Jugoslovancev, ki smo s Koroško izgubili dom, kjer je tekla zibelka našemu narodu; vanjo polagamo mi vse svoje pekoče domotožje, ki z neodoljivo silo narašča z dneva v dan, vse svoje hrepenenje po zgubljeni domovini, po slovenski mamici, ki je nam rodila Ahacelja, Jarnika, Einspielerja, Janežiča, ki je nam dala Slovana Matijo Majarja in nesmrtnega pevca Franca Treiberja.

Pesem, zapeta tam ob robu gmajnice za Baškim jezerom, je postala last vseh Jugoslovancev; poje se danes ob Jadranu, ob Vardarju, na poljanah Vojvodine in v črnogorskih brdih, a znana je tudi med drugimi slovanskimi narodi, kamor so jo v triumfu ponesli pevci Glasbene Matice in deca trboveljskih rudarjev.

Pri lenivosti črev

je naravna

Franz-Josefova

grenka voda prijetno dobro učinkujoče domače sredstvo, ki zmanjšuje težave, ker večkrat že male množine dobro delujejo.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 35. V. 35.